

Phẩm 75: VÔ KIÊN YẾU

Bấy giờ, Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Giả như có tướng thì không thuận với nhãn, không được giác ngộ, còn nếu vô tướng thì có đạt đến thuận nhãn, có được tám địa của Thanh văn, của quả Bích-chi-phật, quả Bồ-tát có được độ thoát, có thể đạo niệm và dứt trừ các tập khí của A-la-hán, Bích-chi-phật, làm cho Bồ-tát đạt đến thượng vị Bồ-tát. Đến thượng vị Bồ-tát rồi, có thể đạt Nhất thiết trí, đạt Nhất thiết trí rồi, diệt trừ các tập khí không?

Bạch Thế Tôn! Nếu không có ý, không phát sinh ý, không khởi các pháp tướng ấy, thì có đạt đến trí Nhất thiết không?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Đúng như vậy! Nếu không có pháp tướng thì không có thuận nhãn, cũng không thể đoạn trừ các tập khí.

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Thế Tôn! Lúc hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát có tướng ý không? Có tướng của năm ấm, cho đến tướng Nhất thiết trí, có tướng tâm, nộ, si hay không có tướng tâm, nộ, si? Có tướng sáu trần hay không có tướng sáu trần? Có tướng gần, tướng xa, có tướng giác hay không có tướng giác? Có tướng ái hay không có tướng ái, có tướng thọ hay không có tướng thọ? Có tướng hữu hay không có tướng hữu? Có tướng sinh hay không có tướng sinh? Có tướng tử hay không có tướng tử? Có tướng ưu bi khổ não hay không có tướng ưu bi khổ não? Có tướng Tứ đế hay không có tướng Tứ đế? Có tướng trí Nhất thiết hay không có tướng trí Nhất thiết? Có tướng tập khí hay không có tướng tập khí?

Phật dạy:

–Không phải vậy.

Này Tu-bồ-đề! Lúc hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát không có hữu tướng, cũng không có vô tướng.

Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát thuận nhãn là vô tướng, Bồ-tát không có tướng là tu đạo, không có hữu tướng, không có vô tướng tức là quả của Bồ-tát.

Phật dạy:

–Hữu tướng là Bồ-tát đạo, vô tướng là Bồ-tát quả. Vì vậy, Tu-bồ-đề phải biết các pháp sở hữu đều không có sở hữu.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Nếu các pháp không có sở hữu, thì làm thế nào biết không có sở hữu để được đắc quả và được tự tại đối với các pháp.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Xưa kia, ta còn Bồ-tát hành sáu pháp Ba-la-mật, nhập thiền thứ nhất cho đến Thiền thứ tư, quán tánh thiền không nghĩ đến sự cống cao, không lệ thuộc vào thiền, cũng không đắm say thiền vị. Nơi các thiền ta vẫn tịch tĩnh không mong cầu, đã an trí trong các thiền, ta được thần thông như Thiên nhãn thông, Thiên nhĩ thông, Tha tâm thông, Túc mạng thông; biết được đời quá khứ, có thể bay đi khắp cõi. Tuy vậy, ta không vì được các thần thông ấy mà sinh cống cao, đối với sáu thần thông này, ta chẳng phân biệt, chẳng say đắm và chẳng lệ thuộc vào.

Này, Tu-bồ-đề! Ta dùng trí biết rõ các tướng ấy, nên thành Vô thượng Bồ-đề, hiểu rõ bốn Thánh đế, đầy đủ mười Lực của Như Lai, bốn Vô sở úy, bốn Vô ngại trí, mười

tám pháp và làm cho chúng sinh ở trong ba thừa?

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Ở trong các pháp không có sở hữu làm sao Như Lai phát khởi bốn Thiên, sáu Thần thông? Nếu chúng sinh đều không có sở hữu thì làm sao Như Lai an trú chúng sinh ở trong ba thừa?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Nếu dâm, nộ, si và các việc phi pháp khác, có sở hữu hoặc không có sở hữu, thì khi ta làm Bồ-tát không ở trong pháp có pháp không mà phát khởi bốn Thiên.

Vì vậy, này Tu-bồ-đề! Các pháp không có sự đạt đến và có chỗ đạt đến, nên khi ta mới phát tâm hành đạo Bồ-tát thì hành bốn Thiên.

Này Tu-bồ-đề! Nếu trong các thần thông có chỗ đạt đến và không có chỗ đạt đến thì ta nhất định không ở trong thần thông biết được chỗ đạt đến hay không đạt đến để chứng Vô thượng Bồ-đề. Vì trong thần thông biết được chỗ đạt đến, chỗ không đạt đến sẽ chứng Vô thượng Bồ-đề.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Nếu Bồ-tát ở trong các pháp đạt đến và không đạt đến trong bốn Thiên, năm Thần thông, được Vô thượng Bồ-đề, thì tại sao Bồ-tát ở trong các pháp không sở hữu chưa từng biết mà biết được, chưa từng học mà được để được Vô thượng Bồ-đề?

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Bồ-tát từ kiếp quá khứ đã ở chỗ các Đức Phật và đã cúng dường nhiều Đức Phật. Bồ-tát từ nơi các Đức Phật mà được nghe các pháp không sở hữu, không có Phật, không có Bích-chi-phật, không có La-hán, không có chúng Hiền thánh, ở trong ấy không có chút may mắn nào cả.

Bồ-tát nghĩ: “Trong không có sở hữu, không có quả Tu-đà-hoàn, cho đến quả Phật cũng đều không có. Vì các pháp là không có sở hữu, nên ta sẽ chứng được Vô thượng Bồ-đề, hoặc ta không chứng Vô thượng Bồ-đề. Giả sử ta chứng được Vô thượng Bồ-đề rồi thì tất cả chúng sinh hành hữu tướng, ta sẽ làm cho họ an trú trong quả vô tướng.”

Này Tu-bồ-đề! Các vị Bồ-tát chứng Vô thượng Bồ-đề rồi, vì muốn độ thoát chúng sinh, liền học những điều chưa từng học. Những điều chưa từng học, chưa từng thọ, vị ấy liền học, liền thọ, như chư Phật thời quá khứ đã học.

Trước hết, Bồ-tát nên học sáu pháp Ba-la-mật, rồi dạy mọi người cũng học sáu pháp Ba-la-mật, thấy người thực hành liền sinh hoan hỷ. Do bố thí không tham lam nên được giàu có; do Bố thí Trì giới nên được sinh trong cõi trời người, được bậc tôn quý, do Bố thí chứng được thiên định; do bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiên định mà chứng được trí tuệ, giải thoát, giải thoát tri kiến. Thọ trì các phần pháp và sáu pháp Ba-la-mật, Bồ-tát vượt hơn hai địa, đạt đến bậc thượng vị Bồ-tát rồi làm thanh tịnh cõi Phật, giáo hóa chúng sinh, được trí Nhất thiết, chuyển pháp luân, dùng ba Thừa độ thoát chúng sinh.

Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát trước tiên phát sinh Bố thí ba-la-mật, thứ đến đạt các tuệ cũng đều không thủ đắc. Vì sao? Vì tất cả đều không thật có.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Từ lúc mới phát tâm, Bồ-tát tự Trì giới, cũng dạy người trì giới, thấy người trì giới liền sinh hoan hỷ. Do trì giới mà được sinh trong cõi trời, người, được bậc tôn quý, thấy người nghèo đem của cải cho họ. Lại dùng giới, thiên định, trí tuệ, giải thoát, giải thoát tri kiến để giáo hóa họ.

Nhờ vào năm phần pháp thân Bồ-tát vượt hơn hai địa, chứng đắc bậc Thượng vị

Bồ-tát, độ thoát chúng sinh, liền chứng được điều chưa từng biết, chưa từng học, chưa từng tu tập. Nay Bồ-tát đều học, đều biết và đều tu tập. Vì sao? Vì sự tu tập đều không có chỗ đạt đến.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Bồ-tát hành nhẫn nhục, cũng dạy người hành nhẫn nhục, thấy người hành nhẫn nhục liền sinh hoan hỷ, làm cho chúng được đầy đủ, an ổn, hoặc nhờ năm phần Pháp thân vượt hơn hai địa, đạt thượng vị Bồ-tát. Vì sao? Vì chỗ Bồ thí cũng hoàn toàn không có.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Bồ-tát tự hành tinh tấn, cũng dạy người hành tinh tấn, thấy người liền sinh hoan hỷ, lại đem tài vật cung cấp cho họ. Do trì giới, nhẫn nhục hoặc nhờ năm phần pháp thân vượt hơn hai địa, đạt bậc Thượng vị Bồ-tát. Vì sao? Vì chỗ Bồ thí cũng hoàn toàn không có.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Bồ-tát thực hành bốn Thiên, bốn Đẳng, bốn định Vô sắc, cũng dạy người hành thiền, thấy người hành thiền liền sinh hoan hỷ, trụ trong thiền định, Bồ thí kẻ nghèo cùng, giáo hóa chúng sinh làm cho họ được trí tuệ, giải thoát tri kiến, vượt hơn hai địa, đạt bậc Thượng vị Bồ-tát. Vì sao? Vì các pháp sở hữu hoàn toàn không có.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Từ lúc phát tâm đến nay, Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật, đem tài vật cung cấp cho chúng sinh, dạy họ trì giới, thiền định, trí tuệ, giải thoát, giải thoát tri kiến. Bồ-tát tự hành sáu pháp Ba-la-mật cũng dạy người hành sáu pháp Ba-la-mật, thấy người hành trì liền sinh hoan hỷ, dùng phương tiện quyền xảo vượt hơn hai địa, đạt bậc thượng vị Bồ-tát, Vô thượng Bồ-đề.

Vì sao? Vì không còn có hình tướng.

Này Tu-bồ-đề! Từ đây Bồ-tát liền chứng được điều trước đây không học, trước đây không biết, trước đây không thích ứng. Nay Bồ-tát đều biết, đều học, đều thích ứng.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Từ lúc phát tâm đến nay, Bồ-tát học các pháp chưa từng học, nhờ tâm trí Nhất thiết, tin hiểu các pháp hữu vô, liền tu niệm Tam bảo, niệm Thiên, niệm Giới, niệm Thí.

Phật hỏi Tu-bồ-đề:

–Thế nào là niệm Phật? Này Tu-bồ-đề! Niệm Phật là không dùng sắc, thọ, tưởng, hành, thức để niệm.

Vì sao? Vì năm ấm đều không chắc chắn, là không có sở hữu, vì không có chỗ niệm đó là niệm Phật.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Niệm Như Lai Vô Sở Trước Chánh Đẳng Giác, không nên dùng ba mươi hai tướng, tám mươi vẻ đẹp để niệm, cũng không lấy thân kim sắc, quang minh để niệm. Vì sao? Vì thân Phật không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu. Vì không có chỗ niệm, đó là niệm Phật.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Niệm Như Lai Vô Sở Trước Chánh Đẳng Giác, không nên dùng giới tánh, trí tuệ, thiền định, giải thoát, giải thoát tri kiến, cũng không nên dùng năm phẩm này để niệm Như Lai. Vì sao? Vì đó là không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu, vì không có chỗ niệm đó là niệm Phật.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Niệm Như Lai không nên dùng mười Lực, bốn Vô sở úy, bốn Đẳng, đại Từ, đại Bi của Phật, mười tám pháp, bốn Vô ngại trí, không nên dùng những pháp ấy để niệm Như Lai. Vì sao? Vì đó là không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu, vì không có chỗ niệm đó là niệm Phật.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Niệm Như Lai không nên lấy mười hai nhân duyên để niệm. Vì sao? Vì đó là không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu, vì không

có chỗ niệm, đó là niệm Phật.

Này Tu-bồ-đề! Lúc hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát phải nên niệm Phật như vậy, nên biết các thứ đệ học đối với chỗ chưa từng học, làm được những điều chưa từng thực hành, đầy đủ tương ứng thuận đến các đạo, nên học như vậy. Bồ-tát đầy đủ ba mươi bảy phẩm Trợ đạo và ba Tam-muội, rồi đầy đủ trí Nhất thiết, tương ứng với sở hữu hay không có sở hữu, giác ngộ chỗ không chắc thật, liền đạt đến chỗ sở hữu hoặc không có sở hữu.

Này Tu-bồ-đề! Thế nào là niệm Pháp?

Bồ-tát lúc hành Bát-nhã ba-la-mật không nên nhớ pháp thiện, pháp ác, cũng không nên nhớ pháp thọ ký, không thọ ký, pháp thế gian, xuất thế gian, pháp hữu lậu, pháp vô lậu, pháp Thánh, pháp phàm, pháp tam giới, pháp tánh hữu vi, vô vi. Vì sao? Vì các pháp không có bền chắc mà không bền chắc là không có sở hữu. Vì không có chỗ niệm, đó là niệm Pháp. Vì học pháp sở hữu không có sở hữu liền đạt trí Nhất thiết, đến chỗ sở hữu không có sở hữu.

Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát phải nên niệm pháp như vậy.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Thế nào là Bồ-tát niệm Tăng?

Bồ-tát từ lúc mới phát tâm cho đến khi đạt Nhất thiết trí, thường không có chỗ niệm, đó là niệm Tăng. Bồ-tát phải nên niệm Tăng như vậy.

Này Tu-bồ-đề! Thế nào là Bồ-tát niệm Giới?

Từ lúc phát tâm đến nay, Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật, giữ giới không sai phạm, hành trì theo giới luật niệm có và không. Niệm Giới như vậy là thuận với chỗ tương ứng, liền đạt Nhất thiết trí đến chỗ không có, có và không.

Này Tu-bồ-đề! Thế nào là Bồ-tát niệm Thí?

Nên bố thí các pháp sở hữu, không có sở hữu, hoặc bố thí vật, bố thí pháp. Hoặc đối với các pháp không động tâm, cũng không nghĩ đến có chỗ thí hay không có chỗ thí. Tuy đem từng phần thân mạng để bố thí, đối với những thứ ấy cũng không động tâm. Vì sao? Vì những điều ấy không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu. Thường niệm Thí như vậy thì sẽ đạt đến Vô thượng Bồ-đề.

Này Tu-bồ-đề! Thế nào là Bồ-tát niệm Thiên?

Các vị Tu-đà-hoàn sinh trên cõi trời Tứ thiên vương cho đến sáu cõi trời Dục. Khi sinh vào các cõi này thì không có bền chắc, mà không bền chắc là không có sở hữu.

Này Tu-bồ-đề! Nên niệm như vậy sẽ đạt đến trí Nhất thiết.

Này Tu-bồ-đề! Các vị A-na-hàm sinh trong các tầng trời cõi Sắc và Vô sắc, cũng không bền chắc; mà không bền chắc là không có sở hữu. Bồ-tát nên niệm như vậy sẽ đạt Vô thượng Bồ-đề.

Này Tu-bồ-đề! Bồ-tát thường nên niệm sáu niệm như vậy sẽ được tùy theo ý muốn.

Lại nữa, Tu-bồ-đề! Lúc hành Bát-nhã ba-la-mật, Bồ-tát muốn học thuận theo chỗ thích ứng để tu tập, muốn thành tựu các công đức, nên học nội không và hữu vô không, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, đại Từ, đại Bi, nên học theo hạnh của Bồ-tát như vậy, sẽ đạt đến chỗ cốt yếu của có không thì không còn mảy may tướng nào cả, hướng gì là có tướng Nhất thiết trí!

Này Tu-bồ-đề! Đây là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật, được tùy theo thứ lớp.

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Nếu các pháp sở hữu đều không có sở hữu, cho đến năm ấm, tướng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

sáu trần, các tánh, ba mươi bảy phẩm Trợ đạo, cho đến tuệ Nhất thiết trí cũng đều không có sở hữu, đều không có Phật, Pháp, Tăng; đều không có đạo quả, không có quả báo, không có chấp đoạn, cũng không có giác, các pháp đều không có sở hữu.

Phật bảo Tu-bồ-đề:

–Các pháp sở hữu và không có sở hữu có thấy được không?

Tu-bồ-đề thưa:

–Bạch Thế Tôn! Không thấy được.

Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Tại sao các pháp sở hữu đều không có sở hữu, không có năm ấm và không có được giác?

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Con đối với pháp này không dám nghi ngờ, chỉ vì đời sau những người cầu đạo ba Thừa sợ sệt sẽ nói các pháp là sở hữu hoặc không có sở hữu. Thế nào là thường, thế nào là đoạn. Khi không biết việc thường và đoạn, thì họ sẽ hủy hoại giới pháp và không biết chỗ để đạt đến. Nếu có người nào phá giới như vậy sẽ đọa vào ba đường ác.

Bạch Thế Tôn! Riêng con thì không dám nghi ngờ, mà chỉ sợ chúng sinh ở đời sau, cho nên con thưa hỏi Đức Như Lai như vậy.

M